

ETICA BANCARĂ ÎN INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE DIN ROMANIA

MEDAR LUCIAN-ION

Profesor universitar, Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune, Universitatea Constantin Brâncuși, Târgu Jiu, România, lucian_iunie@yahoo.com

Abstract:

Liberalizarea contului de capital, nu cu mult timp în urmă, a creat premisele și ajută România pentru ieșirea definitivă din criza financiară. Promovarea investițiilor directe în România poate conduce la o dezvoltare economică sustenabilă, la crearea de noi locuri de muncă și astfel, prin vânzarea forței de muncă să apară noi forme de economisire, care la rândul lor vor susține investițiile. Elementele eticii bancare care stau la baza dezvoltării investițiilor directe în România, sunt, legislația, reglementarea și comportamentul participanților. Pe fondul unei economii emergente zguduită de criza globală, financiară, liberarizarea contului de capital a permis intrarea investițiile directe, dar și exodul de capital. Respectarea eticii bancare în activitatea grupurilor financiar-bancare asigură cel puțin, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii economice a României.

Cuvinte cheie: etica bancară, conglomeratele financiare, stakeholders,

Etica este știința care se ocupa cu studiul principiilor morale, cu legile lor de dezvoltare și cu rolul lor în viața socială.

Ca știința, etica are un caracter analitic, se preocupă de cauzele acțiunilor noastre, de normative și proceduri, ne spune ceea ce avem de făcut. Ea nu este însă o știință descriptivă, nu ne indică cum să facem ci, *ceea ce trebuie să facem*. Etica este orientată spre acțiune. Ea se învață din practică. De aceea se folosește adesea și conceptul de *etică aplicată*, prin care înțelegem analiza, din punct de vedere moral, a unor situații concrete din practica socială sau profesională, în vederea luării unor decizii.

Revoluția informațională depășind cu mult toate transformările revoluționare din domeniile în care au loc investițiile străine directe, impune o nouă abordarea a eticii în afaceri și mai ales a eticii bancare. În această etapă de transformări ale administrației economia romaniști *ratingul de tara* asigură investitorii ca pot aduce capital și pot dezvolta afaceri profitabile în România.

Promovarea investițiilor directe în România poate conduce la o dezvoltare economică sustenabilă, la crearea de noi locuri de muncă și astfel, prin vânzarea forței de muncă să apară noi forme de economisire, care la rândul lor vor susține investițiile.

BANKING ETHICS IN THE FOREIGN DIRECT INVESTMENTS FROM ROMANIA

MEDAR LUCIAN-ION

Profesor universitar, Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune, Universitatea Constantin Brâncuși, Târgu Jiu, România, lucian_iunie@yahoo.com

Abstract:

Capital account liberalization created premises and allow Romania for final exit from the financial crisis. Promoting direct investment in Romania can lead to sustainable economic growth, create new jobs and thus, by selling labor set up new forms of saving, which will support investments. Banking ethics elements behind the development of direct investments in Romania are legislation, regulation and behavior of participants. Amid an emerging economy rocked by the global financial crisis, capital account liberalization has allowed entry direct investment, but allowed and the capital flight. Respect for ethics in the business financial banking groups provide, at least, economic development and upgrading the infrastructure of Romania.

Keywords: banking ethics, financial conglomerates, stakeholders

Ethics is the science that deals with the study of moral principles, the laws of their development and their role in society.

Like science, ethics, has an analytical nature, is concerned with the causes of our actions, the regulations and procedures, tell us what to do. It is not a descriptive science, it did not show us how to do but what we have to do. Ethics is action-oriented. It is learned from the practice.

Therefore it often uses the concept of applied ethics, by which we understand analysis of the moral point of view of some concrete situations of social or professional practice, viewing takes decisions.

The information revolution, far outstripping all revolutionary changes in areas where foreign direct investment takes place, requires a new approach to business ethics and especially banking ethics. At this stage of changes in Romanian economy, country rating provides investors that can bring capital and develop profitable business in Romania.

Promoting direct investment in Romania can lead to sustainable economic growth, create new jobs and thus, by selling labor set up new forms of saving, which will support investments

Iată că au trecut ani buni de la liberalizarea contului de capital și pesimiști, care în anul 2006 prognoza o scurgere masivă de capital din România au constatat cu surprindere ca profețiile lor nu s-au adeverit.

Din punctul de vedere al teoriei economice necesitatea liberalizării contului de capital s-a bazat pe faptul că libera circulație a capitalului a promovat o alocare eficientă a economiilor la nivel global precum și o mai bună diversificare a riscurilor financiare.

Cu toate că operațiunile privind liberalizarea contului au început să se desfășoare cu câțiva ani în urmă, o dată cu aderarea României la UE mișcările de capitaluri înspre și dinspre străinătate au capatat unda verde, iar vectorii grei ai acestei liberalizări au dat asigurării privind investițiile directe într-o țară cu o economie emergentă.

În luna ianuarie 2011, investițiile străine directe în România au totalizat 240 de milioane de euro, comparativ cu valoarea de 31 de milioane de euro din prima luna a anului 2010, reprezentând în principal credite intra-grup, potrivit datelor Bancii Naționale a României. Mai mult, credite intra-grup au fost chiar mai mari atingând cifra de 272 milioane de euro.

Astfel, potrivit surselor BNR, investițiile straine directe au finanțat integral deficitul contului curent din ianuarie 2011, cu 15 milioane euro.

Iată, primi muguri de primăvară ce ne arată că în România, economia devine funcțională și se creează premise ce pot reactiva resursele naționale capabile să revigoreze piața de capital și piața monetară, piețe pe care unii analiști le considerau slabe și imature, fără o dimensiune asiguratorie, care să preîntâmpine instabilități majore la mișcările de fonduri de pe piața UE.

În anul 2010 investițiile straine directe au totalizat 2,596 miliarde de euro, în scădere cu 25,57% față de cele din 2009, când s-a înregistrat un nivel de 3,488 miliarde de euro. Astfel, investițiile straine directe au fost realizate în cea mai mare parte din participatii la capital: 2,04 miliarde de euro, restul intrarilor, de 556 milioane de euro, reprezentând credite intra-grup. Investițiile straine directe au finanțat anul trecut în proporție de 50,3 la sută deficitul contului curent, care s-a ridicat la 5,15 miliarde euro.

That's been several years from the capital account liberalization and pessimists, who in 2006 forecast a massive capital flow from Romania, noted with surprise that their predictions were not true.

In terms of the economic theory, capital account liberalization need, was based on the fact that free movement of capital promoted an efficient allocation of savings at global level and a better diversification of financial risks

While operations on account liberalization began to place a few years ago, once Romania joins the EU, capital movements to and from abroad have got the green light and heavy vectors of this liberalization gave insurance to direct investment in a country with an emerging economy.

In January 2011, foreign direct investments in Romania totaled 240 million euros, compared to 31 million euros in the first month of 2010, representing mainly intra-group loans, according to statistics of National Bank of Romania. More than, intra-group loans were even higher, reaching of 272 million euros.

Thus, according to sources BNR, **foreign direct investments** are financed entirely current account deficit in January 2011, with 15 million euros.

Here, get so spring shows that in the country economy becomes functional and create premises that can activate the national resources to be capable issuing capital market and currency market, markets considered by the analysts weak and imature, without a security dimension, to pervert major instability of funds movements from the EU market.

In 2010 **foreign direct investments** totaled 2.596 billion euros, down to 25.57% compared to those in 2009, when there was a level of 3.488 billion euros. Thus, direct foreign investments were made in most of the equity investments: 2.04 billion euros, the remaining input of 556 million euros representing intra-group loans. Foreign direct investment funded last year ratio of 50.3 percent the current account deficit, which amounted to 5.15 billion euros.

Evolutia investitiilor straine directe atrase de Romania, perioada 2003-2009

Milioane EURO

Anul	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Valoare ISD	1946	5183	5213	9059	7250	9496	3488

Sursa: Banca Nationala a Romaniei, Balanta de plati

Evolution of FDI attracted by Romania during 2003-2009

Millions euro

Year	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Amount FDI	1946	5183	5213	9059	7250	9496	3488

Source: National Bank of Romania, Balance of Payments

Este evident că în anul 2008 investițiile străine directe de 9,496 miliarde de euro au stat pe anumite poziții financiare, iar apoi criza financiară și alți factori endogeni au determinat scăderea drastică a acestora, în anii 2009 și 2010 fapt ce ne determină să întrebăm, oare cum a fost respectată etica în afaceri față de comunitatea românească ?

Responsabilitatea investitorilor străini este dată de *interesul durabil* al acestora determinat de relațiile pe termen lung și gubernația corporatistă pe care o exercită asupra managementului societății afiliate, în care s-a investit.

În acest sens nu trebuie confundate investițiile străine directe cu “investițiile de portofoliu” în urma cărora investitorul străin pe baza capitalului plasat într-o afacere obține doar dividende, fără a participa la conducerea societății în care a investit.

Dar, mai întâi să vedem care sunt limitele **investițiilor străine directe** ?

Investiții străine directe din societățile (instituții, organizații, grupuri financiar-bancare) din România cuprind:

- capitalurile din companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă și anume: capitalurile proprii ale asociaților și filialelor rezidente, ale entităților rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10% din capitalul social subscris;
- creditele dintre investitorul străin sau grupul financiar-bancar din care face parte acesta și corporația sau societatea comercială în care a investit;
- profitul reinvestit de către investitorul străin și capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris al unei societăți rezidente.

Investițiilor străine directe sunt reflectate de înregistrările referitoare la :

It is obvious that, in 2008 foreign direct investment of 9.496 billion euro stayed on financial positions, then the financial crisis and other endogenous factors have decreased drastically breakneck, in 2009 and 2010 which makes us wonder, how business ethics has been followed to the Romanian community?

Foreign investors responsibility is given on their sustainable interest, led of long-term relationships and corporate governance that has on related company management, they invested on.

In this respect should not be confused direct foreign investment with "portfolio investment" following which the foreign investor on the capital placed in a business only get dividends, without participating in the investee company management.

But first lets see the limits of foreign direct investment?

Foreign Direct Investment in ramanian companies (institutions, organizations, financial and banking groups include:

- capital of resident companies on witch non-resident investors have significant influence on the indirect way, like: equity of associates and branches of resident entities where non resident investor owns at least 10% of share capital;
- loans between foreign investors or banking group from which it belongs and the corporation or company that has invested
- reinvested profits by foreign investors and paid up share capital and the reserves assigned to a non-resident investor owns at least 10% of the share capital of a resident company

FDI are reflected in the records:

- ❖ setting up new commercial companies (organizations) by or with foreign

- înființarea de societăți comerciale noi (organizații) de către sau împreună cu investitori străini (capital mixt român și străin);

- preluarea integrală sau parțială de agenți economici (societăți) de către investitori străini de la rezidenți;

- creditele primite de către „societatea investiție străină directă” de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta;

- capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve (capitalurile proprii);

- majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în „societatea investiție străină directă” (dezvoltare de firme).

De regulă, fiind atribuite corporațiilor multifuncționale, investițiile străine directe reprezintă o prelungire a activității acestora, bazate pe etica în afaceri, din țara de origine în țara gazdă.

Investitorii străini, oameni de afaceri onești și performanți nu se mai îndoiesc de faptul că *good ethics is good business*, asumându-și responsabilități și obligații față de un spectru tot mai larg de *stakeholders*: acționarii, proprii angajați, consumatorii, furnizorii, creditorii, comunitățile locale în care își au sediul, statul sau mediul înconjurător.

Avantajele competitive care determină investitorii străini să-și plaseze capitaluri în România sunt influențate de:

- climatul internațional (garantat de FMI) și acțiunile guvernamentale;

- situația industriilor pe orizontală și cererea internă pentru produsele și serviciile indigene;

- concurența, structura și strategia de dezvoltare a societăților afiliate, în diferite regiuni de dezvoltare regională.

La sfârșitul anului 2009, din punct de vedere teritorial s-a observat orientarea cu precădere a investițiilor străine directe spre regiunea de dezvoltare București-Ilfov (63,4%). Alte regiuni de dezvoltare beneficiare de investițiile străine directe din România fiind: regiunea centru (7,4%), regiunea sud (7,2%), regiunea vest (6,2%) și regiunea sud-est (5,9%). Regiunea nord-est a fost cea mai puțin atractivă pentru investitorii străini, aici înregistrându-se numai 1,9% din investiția străină directă.

Potrivit înregistrărilor Centrului Român pentru Promovarea Comerțului și Investițiilor Străine actorii importanți ai investițiile directe străine sunt grupurile financiar-bancare al cărui sistem reprezintă temelia relansării economice într-o economie emergentă.

Piața bancară și mai ales arhitectura sistemului bancar, stabilitatea acestuia reprezintă garanția investițiilor străine directe. Efectele pozitive ale acestora asupra tehnologiilor existente, a perfecționării forței de muncă, a productivității muncii ne arată că investițiile

investors (foreign and Romanian joint venture);

- ❖ or partial acquisition of economic entities (companies) by foreign investors from residents;

- ❖ borrowings from the "direct foreign investment company" from the foreign direct investor or group of non-resident companies which it belongs;

- ❖ share capital subscribed and paid, both in cash and in-kind contributions, owned by non-residents in resident companies and the share of the reserves (equity); increase the capital of foreign investors in ' direct foreign investment company "(development companies).

Usually being attributed to multifunction corporate, foreign direct investment is an extension of their work based on business ethics, from the country of origin in the host country.

Foreign investors, honest and performance businessmen no longer doubt that good ethics is good business, assuming the responsibilities and obligations to a broad spectrum of stakeholders more: shareholders, their employees, customers, suppliers, creditors, local communities where they are based, state or environment.

Competitive advantages that leading foreign investors to place capital in Romania are affected by:

- international-climate (guaranteed by the IMF) and governmental actions;

- horizontal-state industries and domestic demand for indigenous products and services;

- competition, structure and development strategy of affiliates companies in different areas of regional development.

At the end of 2009, on territorial point of view, was observed mainly targeting foreign direct investment to the region of Bucharest-Ilfov (63.4%). Other developing areas receiving FDI in Romania are: the Central region (7.4%), South (7.2%), West Region (6.2%) and South-East (5.9%) . Northeast region was the least attractive to foreign investors, here recorded only 1.9% of direct foreign investment.

According to the records of Romanian Center for Foreign Trade and Investment Promotion, FDI significant actors are the financial and banking groups whose system are the backbone of the economic recovery in the emerging economies

Banking market and especially banking system architecture, their stability, is the guarantee of foreign direct investment. Their positive effects on existing technologies, to improve workforces and labor productivity show us that FDI can have an important role on modernizing national

străine directe pot avea un rol important asupra modernizării economiei naționale și pentru promovarea creșterii economice.

Dezvoltarea instituțiilor pieței financiare, consolidarea aparatului bancar ca urmare a investițiilor directe străine în *conglomeratele financiare* a determinat crearea condițiilor pentru reducerea costurilor tranzacțiilor și alocarea capitalului pentru proiectele cele mai rentabile, care conduc la o dezvoltare economică sustenabilă. Din analiza activității instituțiilor financiare din România, în primul trimestru al anului 2011 ne arată că atât *gradul de lichiditate al pieței financiare* oferite de bursă, cât mai ales *gradul de dezvoltare al instituțiilor de credit* aparținând celor mai puternice grupuri financiar-bancare determină acumularea de capital, creșterea productivității și în final creșterea economică. Prin urmare cea mai importantă consecință a investițiilor străine directe este aceea că stimulează formarea de capital, crează noi locuri de muncă și prin procesul economisirii și reinvestirii acumulărilor se crează condițiile dezvoltării economice sustenabile. În acest context etica bazată pe interese reprezintă „cheia de boltă” a grupuri financiar-bancare. În investițiile străine directe, gândirea bazată pe interese apare cel mai adesea ca o dezbateră legată de “*goana după profit*”, de realizarea unor venituri maximale cu costuri mici, de evaluarea permanentă a riscurilor și de o reglementare corespunzătoare intereselor creditorilor. Grupurile financiar-bancare care respectă etica în afaceri înregistrează un set de valori care presupune:

- tratarea clienților cu respect și cinste așa cum dorești și tu să fii tratat
- oferta produselor și serviciilor la un preț multumitor și competitiv
- echilibru între profit și etică
- protecția mediului înconjurător conform standardelor europene
- sistem de sancțiuni care prevede corectarea acțiunilor cu caracter neetic
- valorile etice ce stau la baza comportamentului zilnic al salariaților bancari

Etica bancară ca o componentă a eticii în afaceri este îndreptată spre crearea normelor de conduită a specialiștilor bancari pentru a avea o atitudine corespunzătoare față de riscurile bancare

Elementele eticii bancare sunt: legile care guvernează activitatea financiar-bancară; reglementarea prin care se elaborează o serie de regulamente, norme metodologice și proceduri specifice interesului grupului (*stakeholders*) și mai ales, comportamentul în afaceri. La baza afacerilor bancare stau în primul rând relațiile de credit dintre parteneri. Acestea se desfășoară pe baza credibilității reciproce care depinde de imaginea descrisă de acte și de fapte.

Prin urmare în etica bancară *descrierea* este o modalitate consacrată, prin care se cunoaște foarte bine instituția de credit (creditorul) care nu tolerează discriminarea față de clientela bancară sau are politici care condamnă orice tip de comportament neconform cu procedurile interne.

economy and promote economic growth.

Financial market institutions development, strengthening unit banking as a result of foreign direct investments in financial conglomerates, created conditions to reducing costs transaction and capital allocation for the most profitable projects, leading to the sustainable economic development.

From the analysis of Romanian financial institutions, first quarter of 2011 shows that level of financial market liquidity offered by the stock exchange, but especially the level of credit institutions development, belonging to the most powerful financial and banking groups, causes capital accumulation, productivity growth and finally, economic increasing. Therefore, the most important consequence of the foreign direct investment is to stimulate capital formation, create new jobs and by the saving and reinvestment accumulations process created terms for the sustainable economic development.

Therefore, ethics based on interests, is "the keystone" of banking financial groups. In FDI, thinking based on interests is most often a discussion about the "race for profit", achievement maximum income with low-cost, permanent risk assessment and appropriate regulation of the interests of creditors. Banking financial groups, complying with business ethics, record a set of values that include:

- Treating customers with respect and honor as you want and to be treated;
- Supply products and the service at a fair and competitive price;
- Balance between profit and ethics;
- EU environmental standards;
- Penalty system that requires correct action by unethical;
- Ethical values that underlying the daily behavior of bank employees.

Banking ethics as part of business ethics is directed to create rules of behavior for banking specialists to get a proper stand to banking risks.

Banking ethics elements are: laws that govern financial and banking activity, the legislation which developing a set of regulations, detailed rules and procedures specific interest group (*stakeholders*) and especially, in business behavior. At the basis of the banking business are credit relationships between partners. They are held on the basis of mutual credibility which depends on the image described by the acts and deeds.

Therefore, in the banking ethics description is a way established by the credit institution (lender) who do not tolerate discrimination against bank customers or has policies which condemns any conduct inconsistent with the procedures.

Profesionalismul și răspunderea grupurilor financiar-bancare în relațiile cu clienții se realizează printr-o comunicare etică. Personalul bancar va ajuta clienții să înțeleagă cum operează conturile lor, precum și serviciile bancare la care pot apela. Prin produsele bancare pe care le oferă trebuie să mențină încrederea în integritatea băncii și în sistemul de plăți, asigurând clienții că sistemele de comunicare și tehnologia prezintă încredere și siguranță.

Comportamentul personalului din vânzări dintr-o bancă și modul în care aceștia oferă informații sunt foarte importante în stabilirea și menținerea unui nivel ridicat de încredere. Modul în care o instituție de credit își instruește, supraveghează și monitorizează personalul din vânzări arată gradul în care băncile își asumă această responsabilitate.

Comisiunile ascunse, tănuirea unor informații, datele scrise în note de subsol cu caractere foarte mici și limbajul juridic greoi sunt moduri prin care o bancă obține avantaje ilegale în defavoarea clienților, deteriorându-și în timp reputația. Etica bancară impune spiritul de colaborare între investitori și societățile rezidente, având la bază principialitatea, sollicitudinea și corectitudinea. Salariații din grupurile financiar-bancare nu pot uza în interes personal de informațiile bancare pe care le dețin, fiind, de asemenea, obligați să pastreze secretul profesional și să nu divulge informații privind salarizarea, facilitățile acordate salariaților, sistemul de organizare, sistemele de alarmă, cifru ș.a.

Concluzie:

În afacerile bancare, gândirea bazată pe interese apare cel mai adesea ca o dezbatere legată de noțiuni precum costuri minimale, venituri maximale/beneficii, reglementare, riscuri, concurență.

Acest tip de gândire este criticat și nu este etic, deoarece beneficiile investițiilor străine directe revin uneori unui grup destul de restrâns. Cu toate că majoritatea oamenilor este afectată de o anumită acțiune sau decizie, valoarea morală a ceea ce se întâmplă poate fi pusă la îndoială, deoarece nu susține bunăstarea tuturor.

Managementul modern depune eforturi importante pentru crearea normelor de conduită privind atitudinea față de *RISC*, *RECOMPENSĂ* și *REZULTATE*.

Cu toate că economia este cea mai predispusă la încălcări ale eticii, mai putem spera în existența unor sanse reale de însănătoșire morală a vieții economice, bazându-ne pe exemplele unor mari companii, multe la număr care promovează prin acțiunile lor principiile etici.

Bibliografia

- Ceoceca C., *Riscul în activitatea de management*, Ed. Economică, București, 2010
- Rădulescu E., *Inflația, marea provocare*, Ed. Enciclopedică, București, 1999
- Silviu C., *Economia Monetară și financiară internațională*, Ed. Universității de Vest, Timișoara, 2005;
- Stewart D., *Business Ethics*, New York, McGraw-Hill, 1996;

The professionalism and responsibility of financial and banking groups in customer relationships is realized through an ethics communication. Bank staff will help customers understand how to operate their accounts and banking services to call. The banking products offered must maintain confidence in the integrity of bank and payment system, ensuring customers that the communication and technology are confident and secure.

Behavior of sales staff from a bank and how they provide information are very important in establishing and maintaining a high level of confidence. How a credit institution instructs, supervises and monitors the sales staff is the rate that banks assume this responsibility.

Fees hidden, hiding some information, data written on small and difficult legal language on footnotes, are ways in which a bank obtain illegal advantage over bank customers, damaging its reputation over time.

Banking Ethics requires cooperations spirit between investors and resident companies, based on principledness, care and accuracy. Employees of financial-banking groups can not wear out in personal interest banking information they hold, are also bound by professional secrecy and not to disclose information on pay, facilities to employees, organizational system, alarm systems, cipher, etc

Conclusion:

In banking business, interest-based thinking is most often a discussion about concepts such as minimum cost, maximum revenue / profits, regulation, risks, competition.

This type of thinking is critical and is not ethical because the benefits of FDI return often to a relatively small group. Although most people are affected by a particular action or decision, the moral of what happens can be doubted, because it supports the welfare of all.

Modern management significant efforts to create standards of behavior, concerning the attitude toward risk, reward and results.

Although the economy is most prone to breaches of ethics, we can expect the existence of moral real chance of economic recovery, based on examples of large companies, many in number that promote by their actions ethical principles.

Bibliography:

- Ceoceca C., *The risk management activity*, Economic Publishing House, Bucharest, 2010;
- Rădulescu E., *Inflation, the great challenge*, Encyclopedic Publishing, Bucharest, 1999;
- Silviu C., *International Monetary and Financial Economics*, West University Publishing, Timișoara, 2005;
- Stewart D., *Business Ethics*, New York, McGraw-Hill, 1996;